

Voorstel van Wet tot Wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs in verband met het bevorderen van een arbeidsmarktrelevant en doelmatig opleidingsaanbod in het beroepsonderwijs (macrodoelmatigheid in het beroepsonderwijs)

Voorstel van wet

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is regels te stellen om een arbeidsmarktrelevant en doelmatig opleidingsaanbod in het beroepsonderwijs te bevorderen;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I. WIJZIGING WET EDUCATIE EN BEROEPSONDERWIJS

De Wet educatie en beroepsonderwijs wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1.1.3 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt na "4.2.5," ingevoegd: 6.1.2 tot en met 6.1.3a,.
2. In het tweede lid wordt na "4.2.5," ingevoegd: 6.1.2 tot en met 6.1.3a,.

B

In artikel 1.4.1, eerste lid, wordt na onderdeel a een onderdeel ingevoegd, luidende:

- a1. de informatie aan aspirantdeelnemers, bedoeld in artikel 6.1.3a,.

C

Na artikel 6.1.1 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 6.1.2. Melding voornemen starten of beëindigen beroepsopleidingen

Het bevoegd gezag van een instelling maakt het voornemen tot het starten of beëindigen van een beroepsopleiding op enige locatie openbaar. Openbaarmaking geschiedt voor 1 februari van het kalenderjaar voorafgaand aan het studiejaar waarin wordt beoogd de beroepsopleiding te starten of te beëindigen.

D

Artikel 6.1.3 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het opschrift wordt "en" vervangen door een komma en wordt na "beroepsopleidingen" ingevoegd: **en doelmatigheid**.
2. Aan de tekst van het eerste lid worden de volgende volzinnen toegevoegd: Het bevoegd gezag houdt daarbij rekening met het opleidingsaanbod van andere instellingen. Onder arbeidsmarktperspectief wordt in ieder geval verstaan het perspectief voor gediplomeerde schoolverlaters op het binnen een redelijke termijn vinden van werk op het niveau van de gevolgde opleiding. Bij ministeriële regeling kunnen criteria worden vastgesteld aan de hand waarvan het arbeidsmarktperspectief nader wordt bepaald. Indien bij een beroepsopleiding een risico bestaat op onvoldoende arbeidsmarktperspectief, voert het bevoegd gezag overleg met het bevoegd gezag van instellingen die een vergelijkbare beroepsopleiding aanbieden en met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven teneinde dit risico weg te nemen.
3. Na het tweede lid worden nieuwe leden toegevoegd, luidende:
 3. Het bevoegd gezag zorgt ervoor dat, met het oog op een doelmatige aanwending van de rijksbijdrage, een beroepsopleiding alleen door de instelling wordt aangeboden als de verzorging van die opleiding, gelet op het geheel van de voorzieningen op het gebied van het beroepsonderwijs, doelmatig is. Het bevoegd gezag houdt daarbij rekening met het opleidingsaanbod van andere instellingen. Indien er een risico bestaat op ondoelmatige verzorging van een opleiding voert het bevoegd gezag overleg met het bevoegd gezag van andere instellingen die een vergelijkbare opleiding aanbieden teneinde dit risico weg te nemen.
4. Het bevoegd gezag legt over wijzigingen van het opleidingsaanbod van een instelling met betrekking tot het arbeidsmarktperspectief en de doelmatige verzorging van een opleiding verantwoording af in het jaarverslag, bedoeld in artikel 2.5.4.

E

Na artikel 6.1.3 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 6.1.3a. Informatie beroepsopleidingen aan aspirantdeelnemers

1. Het bevoegd gezag verstrekt zodanige informatie aan aspirantdeelnemers van beroepsopleidingen over:
 - a. de instelling,
 - b. het aanbod van beroepsopleidingen,
 - c. het arbeidsmarktperspectief na beëindiging van de desbetreffende beroepsopleiding,
 - d. de inhoud en de inrichting van het te volgen onderwijs,
 - e. de examinering,
 - f. de vooropleidingseisen voor de verschillende beroepsopleidingen, en

- g. de kwaliteit van de verschillende beroepsopleidingen waaronder het oordeel van de inspectie ter zake,
dat de aspirantdeelnemers in staat zijn de opleidingsmogelijkheden te vergelijken en een passende opleiding te kiezen, alsmede zich een goed oordeel te vormen over de inhoud en de inrichting van het te volgen onderwijs en de examens en zich goed voor te bereiden op de gestelde eisen.
2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere specificaties worden gegeven over de vorm en inhoud van de informatie die nodig is voor het vergelijken van opleidingen en het kiezen van een passende opleiding.

F

In artikel 6.1.4, eerste lid, onderdeel c, wordt "zorgplicht" vervangen door: een of meer zorgplichten.

G

Artikel 6.1.5 wordt als volgt gewijzigd:

Onder vernummering van het derde tot vierde lid, wordt een nieuw derde lid ingevoegd, luidende:

3. Voordat Onze Minister een beschikking neemt op grond van artikel 6.1.4, eerste lid, onder c, geeft hij aan het bevoegd gezag een waarschuwing op grond van zijn bevindingen ten aanzien van de naleving van een of meer zorgplichten, bedoeld in artikel 6.1.3, waarbij wordt bepaald aan welke maatregelen het bevoegd gezag gevolg dient te geven. Aan de waarschuwing kan een termijn van ten minste drie maanden worden verbonden waarbinnen aan de maatregelen gevolg moet worden gegeven.

H

Aan artikel 8a.2.2, vierde lid, wordt, onder vervanging van de punt in onderdeel e door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:

f. de te verstrekken informatie aan aspirantdeelnemers van beroepsopleidingen, bedoeld in artikel 6.1.3a.

ARTIKEL II. WIJZIGING WET OP HET ONDERWIJSTOEZICHT

Artikel 24f, achtste lid, van de Wet op het onderwijstoezicht komt te luiden:

8. Het Centraal bureau voor de statistiek kan de gegevens die het op grond van het zevende lid heeft ontvangen, alsmede de daaraan door het Centraal bureau voor de statistiek gekoppelde gegevens van belang voor statistische doeleinden op het gebied van arbeid als bedoeld in artikel 33, tweede lid, onderdeel e, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, openbaar maken in de vorm van overzichten die betrekking hebben op afzonderlijke scholen, instellingen of opleidingen, mits aan deze overzichten geen herkenbare gegevens over een afzonderlijk persoon of een afzonderlijk huishouden kunnen worden ontleend.

ARTIKEL III. WIJZIGING WET EDUCATIE EN BEROEPSONDERWIJS BES

A

In artikel 1.4.1, derde lid, wordt na onderdeel a een onderdeel ingevoegd, luidende:

a1. de informatie aan aanstaande deelnemers, bedoeld in artikel 7.2.1a,.

B

Het opschrift van Hoofdstuk 7, titel 2, § 1, komt te luiden:

§ 1. Reikwijdte en informatie.

C

Na artikel 7.2.1 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 7.2.1a. Informatie beroepsopleidingen aan aanstaande deelnemers

1. Het bevoegd gezag verstrekt zodanige informatie aan aanstaande deelnemers van beroepsopleidingen over:
 - a. de instelling,
 - b. het aanbod van beroepsopleidingen,
 - c. het arbeidsmarktperspectief na beëindiging van de desbetreffende beroepsopleiding,
 - d. de vooropleidingseisen voor de verschillende beroepsopleidingen, en
 - e. de kwaliteit van de verschillende beroepsopleidingen waaronder het oordeel van de inspectie ter zake,dat de aanstaande deelnemers in staat zijn de opleidingsmogelijkheden te vergelijken en een passende opleiding te kiezen.
2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere specificaties worden gegeven over de inhoud en vorm van de informatie die nodig is voor het vergelijken van opleidingen en het kiezen van een passende opleiding.

ARTIKEL IV. INWERKINGTREDING

1. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 januari 2015, met uitzondering van artikel III dat in werking treedt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Indien het Staatsblad waarin deze wet wordt geplaatst, wordt uitgegeven na 31 december 2014, treedt zij in werking de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin zij wordt geplaatst, met uitzondering van artikel III dat in werking treedt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

2. Artikel I, met uitzondering van onderdeel C, is voor het eerst van toepassing op het studiejaar dat aanvangt na inwerkingtreding van artikel I. Artikel I, onderdeel C, is voor het eerst van toepassing op het studiejaar dat volgt op het in de eerste volzin genoemde studiejaar.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

De Staatsecretaris van Economische Zaken,

Memorie van toelichting

I. Algemeen

1. Aanleiding en doelstelling

Het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) speelt een cruciale rol in het opleiden van vakmensen waaraan de Nederlandse economie behoefte heeft. De voorbereiding voor uitoefening van een beroep is belangrijk onderdeel van de bredere opgave voor het mbo.¹ Het is van belang dat de vaardigheden en kennis die jongeren in het mbo worden bijgebracht zo goed mogelijk aansluiten bij de behoefte van de arbeidsmarkt. Daarmee wordt recht gedaan aan de gestelde doelen binnen de bredere opgave voor het mbo. Dat is goed voor de werkgever en het draagt bij aan de Nederlandse kenniseconomie, maar is ook in het belang van de jongeren zelf. Het voorkomt dat jongeren onnodig langs de zijlijn van de arbeidsmarkt staan.

Het realiseren van een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt vraagt om een intensieve samenwerking tussen onderwijsinstellingen onderling, maar ook in samenspraak met in ieder geval het bedrijfsleven en gemeenten. Deze samenwerking is ook nodig gezien de krimp van het aantal deelnemers, die zich in steeds meer regio's zal gaan voordoen. Vanaf 2020 daalt het aantal deelnemers in het mbo op landelijke schaal (Referentieraming 2013). Samenwerking maakt het mogelijk om ook in een situatie van krimp op stelselniveau tot een goede spreiding en daarmee doelmatige aanwending van de rijksbijdrage te komen. Ook de commissie "Onderzoek financiële problematiek Amarantis" benadrukt dat autonomie van instellingen verplicht tot samenwerking met andere instellingen, bedrijfsleven en overheden (Kamerstukken II, 2012/13, 33495, nr. 1).

Mbo-instellingen onderkennen dit en er wordt door hen dan ook hard gewerkt aan zo goed mogelijk beroepsonderwijs. Over het algemeen gaat dat goed, maar bij een aantal instellingen heeft "groei om te groeien" meer voorop gestaan dan kwaliteitsverbetering, het realiseren van een optimale aansluiting op de behoefte van de arbeidsmarkt of een doelmatige spreiding van het opleidingenaanbod. Zo laat bijvoorbeeld het advies "Slimmer samen" van de commissie Macrodoelmatigheid Amarantis zien dat in het werkgebied van de voormalige Amarantis Onderwijsgroep sprake is van concurrentie om de student en geenszins van een constructieve dialoog over de afbakening van het opleidingenaanbod in deze regio (Kamerstukken II, 2012/2013, 31524, nr. 177). Het aantal verzoeken tot ondersteuning door MBO15 wijst er ook op dat onderwijsinstellingen advisering over het eigen opleidingenaanbod, wenselijk en nodig vinden.²

Het doel van dit wetsvoorstel is daarom voorwaarden scheppen voor het realiseren van een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en een doelmatigere spreiding van het opleidingenaanbod. Aankomende deelnemers zullen in staat worden gesteld om beter onderbouwde studiekeuzes te maken, waardoor zij minder snel ongemerkt zullen kiezen voor een opleiding die onvoldoende perspectief biedt op werk. Voorts wordt van onderwijsinstellingen gevraagd het opleidingenaanbod af te stemmen met

¹ Artikel 1.2.1 van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB).

² Programma-management MBO15 ondersteunt mbo-instellingen bij de implementatie van het Actieplan *Focus op Vakmanschap*.

andere onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. Een zo goed mogelijke aansluiting op de arbeidsmarkt vergroot de kansen van jongeren. Een doelmatigere spreiding maakt het in stand houden van kostbare opleidingen beter mogelijk en leidt tot een doelmatigere besteding van publieke middelen, wat ten goede zou moeten komen aan een betere onderwijskwaliteit. Het wetsvoorstel draagt zo bij aan het realiseren van een sterkere economische structuur.

De regering is namelijk van mening dat de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en de doelmatigheid van het opleidingsaanbod voor verbetering vatbaar zijn (Kamerstukken II, 2012/13, 31 524, nr. 166):

- Er zijn opleidingen met teveel gediplomeerde schoolverlaters ten opzichte van de vraag op de arbeidsmarkt. Gemiddeld genomen is de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt op orde: over het algemeen komen mbo-gediplomeerden in minder dan een maand aan een baan.³ Voor een aantal grote opleidingen is de vraag naar gediplomeerden echter aanzienlijk lager dan het aanbod.⁴ Deze opleidingen kenmerken zich over een meerjarige periode door een substantieel hogere werkloosheid onder gediplomeerden en/of door veel gediplomeerden die onder het niveau van de opleiding werkzaam zijn.⁵ Hier tegenover staan sectoren met een groeiende vraag naar mbo-gediplomeerden, waaronder de techniek.⁶ De Inspectie van het Onderwijs heeft in dit verband gewezen op de tekortschietende voorlichting over arbeidsmarktkansen aan (aankomende) deelnemers.⁷
- Een aanzienlijk deel van de opleidingen is klein: meer dan 40 procent van de 8.100 beroepsopleidingen die de 69 onderwijsinstellingen aanbieden heeft minder dan 18 deelnemers.⁸ Het bedrijfsleven wenst graag opleidingsaanbod in de eigen regio, wat het ontstaan van kleine opleidingen tot gevolg kan hebben. Vanuit het perspectief van het bedrijfsleven kan dit wenselijk zijn, omdat zo wordt aangesloten bij de vraag van het bedrijfsleven. Daarentegen zal vanuit de optiek van de spreiding van voorzieningen en de onderwijskwaliteit het aanbieden van een kleine opleiding goed moeten worden afgewogen. Kleine opleidingen zijn immers relatief gevoelig voor kwaliteitsproblemen⁹ en relatief duur binnen de bedrijfsvoering. Voorts kan het aanbieden van een groot aantal kleine opleidingen de complexiteit in de

³ De gemiddelde periode tot het vinden van baan voor is bol-gediplomeerden (schooljaar 2010-2011) ruim een maand en voor bbl-gediplomeerden 2 weken (ROA, 2013, *Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt*, Maastricht).

⁴ ROA, 2013, *Arbeidsmarktrelevantie grote mbo-opleidingen*, Maastricht.

⁵ Er zijn grote verschillen in het aandeel gediplomeerden met werk van meer dan 12 uur (arbeidsmarktsucces) tussen opleidingen op hetzelfde niveau. Zo laat het CBS zien dat het arbeidsmarktsucces van gediplomeerden voor niveau 1 (geen startkwalificatie) zich bevindt tussen 62%-92% (gemiddeld: 72%), voor niveau 2 tussen 57%-96% (gemiddeld: 84%), voor niveau 3 tussen 71% en 100% (gemiddeld: 91%) en voor niveau 4 tussen de 63%-98% (gemiddelde: 88%). Zie hiervoor: brief van 7 oktober 2013 aan de Tweede Kamer (onderwerp: Toezegging algemeen overleg macrodoelmatigheid).

⁶ De arbeidsmarktperspectieven voor mbo-gediplomeerden tot 2016 zijn redelijk tot goed, met uitzondering van de sector economie (ROA, 2011, *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2016*, Maastricht).

⁷ Inspectie van het Onderwijs, 2010, *Zorgplicht arbeidsmarktperspectief bij onderwijsinstellingen*, De Meern.

⁸ Voor de afbakening van beroepsopleidingen wordt gebruik gemaakt van een crebo-koppeltabel die door OCW/DUO, Inspectie van het onderwijs, de SBB en MBO Raad is ontwikkeld. In de koppeltabel zijn alle crebo's, die naar vergelijkbare beroepsopleidingen verwijzen, aan elkaar gerelateerd. De indicator van 18 deelnemers wordt door Stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven gehanteerd.

⁹ De rendementen van kleine opleidingen (minder dan 12 deelnemers) liggen 7 procentpunt lager dan voor opleidingen met meer dan 60 deelnemers. Inspectie van het Onderwijs, 2012, *De staat van het onderwijs, onderwijsverslag 2010-2011*, De Meern.

bedrijfsvoering beïnvloeden en kan daarmee van invloed zijn op de prestaties van de onderwijsinstelling in haar geheel.¹⁰ Instellingen hebben meerdere mogelijkheden om financiële nadelen van kleine opleidingen weg te nemen, bijvoorbeeld door binnen een instelling lessen van opleidingen met weinig deelnemers gezamenlijk vorm te geven of door met meerdere instellingen gezamenlijk gebruik te maken van een kennisinfrastructuur. Niettemin kennen deze oplossingen grenzen. De krimp van het aantal deelnemers, die zich na 2020 volop zal voordoen, kan de schaal van opleidingen nog verder onder druk zetten.

Het doel van het wetsvoorstel sluit daarmee goed aan op het beleid gericht op het verbeteren van de onderwijskwaliteit en de aansluiting van het onderwijs op de behoeften van de arbeidsmarkt te versterken, waaronder het Techniekpact. Een opleidingsaanbod dat goed aansluit op de behoeften van de arbeidsmarkt sluit tevens aan bij één van de speerpunten van de Aanpak Jeugdwerkloosheid (Kamerstukken II, 2012-2013, 29544, nr. 438).

2. Hoofddlijn van het wetsvoorstel

Bij dit wetsvoorstel is het uitgangspunt dat de verantwoordelijkheid voor het vaststellen van het opleidingsaanbod bij onderwijsinstellingen ligt. Dit dient te gebeuren in nauw overleg en afstemming met het (regionale) bedrijfsleven en met (nabijgelegen) onderwijsinstellingen. Een goede aansluiting van de opleidingen op de arbeidsmarkt en een doelmatigere spreiding van het opleidingsaanbod overstijgen immers het belang van een individuele onderwijsinstelling en vragen om afstemming met andere onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven.

Vanuit dit uitgangspunt creëert dit wetsvoorstel voorwaarden om deelnemers, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven beter in positie te brengen om een goede aansluiting van het opleidingsaanbod op de arbeidsmarkt en een doelmatigere spreiding ook daadwerkelijk te realiseren. Het zijn immers de onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven, die samen met andere belanghebbende partijen zoals de gemeenten, aan zet zijn om de gewenste verbeteringen tot stand te brengen. Daarvoor dienen zij met elkaar in overleg te treden en afspraken te maken.

Zo kunnen onderwijsinstellingen onderling afspraken maken over wie welke opleiding in de regio aanbiedt of over het maximum aantal deelnemers dat voor een opleiding zal worden ingeschreven. De regering acht het van groot belang dat overleg tussen de diverse partijen plaatsvindt. Op deze wijze komen onderwijs en arbeidsmarkt nader tot elkaar en wordt de kans op ondoelmatige situaties, zoals een versnipperd opleidingsaanbod of schoolverlaters die onaanvaardbaar lang werkloos zijn, aanzienlijk teruggebracht. Indien onverhoopt een ondoelmatige situatie blijft voortduren en niet door de partijen in het veld wordt opgelost, is een sluitstuk nodig met de mogelijkheid tot ingrijpen door de minister. Dit sluitstuk is een ultieme stap waartoe alleen zal worden overgegaan als geen andere oplossing wordt gevonden. Immers, indien niet een passende oplossing wordt gevonden, kan dit leiden tot ondoelmatige aanwending van de rijksbijdrage. In dat geval zal naar de opvatting van de regering onvoldoende recht worden gedaan aan de gestelde doelen binnen de bredere opgave voor het mbo.

¹⁰ Commissie Onderwijs en Besturing BVE, 2010, *Naar meer focus op het mbo*.

Bij dit alles moet rekening worden gehouden met de dynamiek van de arbeidsmarkt: door nieuwe eisen aan gediplomeerden, nieuwe markten door globalisering en technologische ontwikkelingen en overheidsingrijpen kan de arbeidsmarktrelevantie van een opleiding immers in een ander licht komen te staan. Onder arbeidsmarktperspectief wordt in ieder geval verstaan het perspectief voor gediplomeerde schoolverlaters op het tijdig vinden van een baan op niveau. Het snel vinden van een baan op niveau is – gezien de dynamiek op de arbeidsmarkt – voor de regering belangrijker dan het vinden van een baan in het verlengde van de opleiding. Een zo goed mogelijke aansluiting op de gevolgde opleiding is vanzelfsprekend wel het meest wenselijke perspectief.

Gezien de hiervoor genoemde dynamiek op de arbeidsmarkt legt het wetsvoorstel nadrukkelijk de verantwoordelijkheid bij onderwijsinstellingen in samenspraak met het bedrijfsleven om tot een goede oplossing te komen. Daar waar onderwijsinstellingen en bedrijfsleven met elkaar tot overeenstemming komen, zal het risico op verkeerde beslissingen zich minder voordoen. Er moet immers voorkomen worden dat eventueel overheidsingrijpen zo stevig is dat dit ingrijpen bij een overschot aan gediplomeerde schoolverlaters op termijn leidt tot een tekort aan schoolverlaters wanneer de arbeidsmarkt weer is aangetrokken (in economisch jargon: een varkenscyclus). Goede informatievoorziening over de positie van schoolverlaters op de arbeidsmarkt en het arbeidsmarktperspectief over een langere termijn is daarvoor essentieel.

Het onderhavige wetsvoorstel sluit naar de mening van de regering aan bij de gedachte van zelfregulering, zoals verwoord in de adviezen die door de stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB), waarin vertegenwoordigers van het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven zitting hebben, zijn opgesteld.¹¹ Zo legt het onderhavige wetsvoorstel nadrukkelijk de verantwoordelijkheid bij onderwijsinstellingen om in samenwerking met het bedrijfsleven tot goede oplossingen te komen. Enkel daar waar dat in een ultieme situatie niet lukt, bestaat de mogelijkheid van doorzettingsmacht door de minister. Ook de vier door de SBB opgestelde adviezen beogen om op basis van zelfregulering in combinatie met doorzettingsmacht wanneer zelfregulering onvoldoende soelaas biedt tot een macrodoelmatig beroepsonderwijs te komen. In paragraaf 11 wordt nader ingegaan op de adviezen van de SBB.

Het beoogde beleid sluit qua filosofie ook aan bij het advies van de Onderwijsraad “Zicht op een macrodoelmatig opleidingsaanbod” (2012). Ook de Onderwijsraad is van mening dat instellingen in het middelbaar beroepsonderwijs zelf verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van hun opleidingen en de doelmatige besteding van de middelen die zij ontvangen voor het aanbieden van die opleidingen. Daarmee is echter niet gegarandeerd dat het gedrag van individuele instellingen ook op macroniveau leidt tot een optimaal opleidingsaanbod. De overheid heeft daarom vanuit haar stelselverantwoordelijkheid een rol om toe te zien op de kwaliteit van het beroepsonderwijs en een doelmatige besteding van overheidsmiddelen.¹²

¹¹ Zie voor de adviezen van de SBB, www.s-bb.nl/doelmatigheid.html.

¹² De Onderwijsraad doet drie aanbevelingen om de macrodoelmatigheid van het aanbod te verbeteren, te weten:

1. Verantwoording over macrodoelmatigheid op basis van “knipperlichtnormen”;
2. Verbetering van het studiekeuzeproces;
3. Licentiesysteem voor unieke en kleine opleidingen.

3. Belanghebbenden in positie

Om deelnemers, bedrijfsleven en onderwijsinstellingen in positie te brengen, zodat zij gezamenlijk tot een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en een doelmatige spreiding van het opleidingsaanbod komen, voorziet het wetsvoorstel in de volgende onderdelen:

- Onderwijsinstellingen worden verplicht te zorgen voor een goede, objectieve informatievoorziening aan aankomende deelnemers over relevante aspecten van de opleiding, waaronder de onderwijskwaliteit (met inbegrip van het oordeel van de Inspectie van het Onderwijs) en het arbeidsmarktperspectief. Onderwijsinstellingen zijn op basis van de huidige Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) alleen verplicht deelnemers te informeren over het onderwijsprogramma en de examens (artikel 7.4.8, tweede lid). De in dit wetsvoorstel voorgestelde extra verplichting brengt aankomende deelnemers beter in positie om met behulp van de juiste informatie een opleiding te kiezen. Wanneer deelnemers arbeidsmarktperspectief en kwaliteit zwaarder laten wegen in hun studiekeuze, stimuleert dit onderwijsinstellingen rekenschap te geven van de aansluiting van het opleidingsaanbod op de arbeidsmarkt. De verplichting om aankomende deelnemers te informeren zal net als de verplichting tot het informeren over het onderwijsprogramma en de examens ook gaan gelden voor niet-bekostigde onderwijsinstellingen. De opleidingkeuze van deelnemers blijft binnen de kaders van de WEB vanzelfsprekend vrij. De deelnemersraad krijgt adviesrecht over de voorgestelde informatievoorziening. Het adviesrecht kan zowel betrekking hebben op de inhoud als de vorm van informatievoorziening. Zo is het denkbaar dat de informatievoorziening voor aankomende deelnemers in samenhang met het vmbo wordt vormgegeven. De informatievoorziening aan aankomende deelnemers over het arbeidsmarktperspectief sluit aan bij het advies van de Onderwijsraad.
- Onderwijsinstellingen worden verplicht alleen opleidingen aan te bieden indien sprake is van voldoende arbeidsmarktperspectief. In geval dat een risico bestaat dat hieraan niet wordt voldaan worden instellingen verplicht te zorgen voor overleg over het opleidingsaanbod met het bedrijfsleven en andere onderwijsinstellingen en vervolgens hun opleidingsportfolio daarop af te stemmen. Afstemming over het arbeidsmarktperspectief met andere onderwijsinstellingen is nodig omdat de arbeidsmarkt over het algemeen niet door één onderwijsinstelling wordt bediend. Van onderwijsinstellingen wordt verwacht deze afstemming zoveel mogelijk vorm te geven binnen de vastgestelde arbeidsmarktregio's, zodat ook de verbinding kan worden gelegd met gemeenten en het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV). Daar waar nodig kunnen onderwijsinstellingen – binnen de kaders van de Mededingingswetgeving - ook in overleg treden met niet-bekostigde instellingen. Zoals hiervoor aangegeven vindt de regering het snel vinden van een baan op het niveau van de gevolgde opleiding belangrijker dan het vinden van een baan in het verlengde van de opleiding. Dit is daarom in de wet verankerd. Nadere inkadering van arbeidsmarktperspectief kan eventueel in een ministeriële regeling worden uitgewerkt, indien dat met het oog op naleving door onderwijsinstellingen en handhaving door de Inspectie van het Onderwijs van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief nodig mocht blijken te zijn. Te denken valt daarbij de wijze van afstemming van het arbeidsmarktperspectief tussen onderwijs en bedrijfsleven. Deze inkadering zal hoe dan ook recht moeten doen aan de dynamiek van de arbeidsmarkt. Bij de totstandkoming van een eventuele ministeriële regeling zal consultatie plaatsvinden van in ieder geval de MBO Raad, de AOC Raad, de SBB en de JOB. Naar verwachting kan bij

de totstandkoming van de ministeriële regeling ook een beroep worden gedaan op het (nog te verschijnen) advies van de SBB over populaire opleidingen met een onvoldoende arbeidsmarktperspectief. In het licht van de voorgenomen aanscherping van de zorgplicht arbeidsperspectief wordt van onderwijsinstellingen gevraagd zich over mutaties in het opleidingsportfolio, te verantwoorden in het jaarverslag.

- Onderwijsinstellingen worden met het oog op een doelmatige aanwending van de rijksbijdrage op basis van een nieuwe zorgplicht doelmatigheid verplicht zich ervan te vergewissen of het aanbieden van een beroepsopleiding door de instelling doelmatig is. Hierbij moet worden gelet op het geheel aan onderwijsvoorzieningen. De onderwijsinstelling houdt hierbij rekening met het opleidingsaanbod van andere instellingen. Immers, als teveel andere instellingen een dergelijke opleiding ook aanbieden, bestaat de kans dat dit leidt tot ondoelmatige aanwending van de beschikbare financiële middelen. Van onderwijsinstellingen wordt op basis van artikel 2.5.3 van de WEB al een doelmatige aanwending van de rijksbijdrage gevraagd. Daarbij gaat het uitsluitend om de eigen bedrijfsvoering van de instelling. De nieuwe zorgplicht doelmatigheid legt de verbinding met andere instellingen. Zo wordt doelmatigheid gezien in het licht van het geheel aan onderwijsvoorzieningen, dus ook in het licht van het onderwijsaanbod van andere instellingen in de regio. Als zich een risico op ondoelmatigheid voordoet, dient de instelling hierover in overleg te treden met andere bekostigde instellingen. Daar waar nodig kunnen bekostigde onderwijsinstellingen – binnen de kaders van de Mededingingswetgeving - ook in overleg treden met niet-bekostigde instellingen. Onderkend moet daarbij worden dat bekostigde instellingen altijd een eigen verantwoordelijkheid hebben voor de toegankelijkheid van opleidingen, in het bijzonder voor kansarme groepen (artikel 1.3.5 WEB). In de wet wordt geen hard criterium opgenomen op basis waarvan het aanbieden van een opleiding ondoelmatig is: onderwijsinstellingen kunnen immers ook bij kleine opleidingen erin weten te slagen met elkaar het aanbod doelmatig vorm te geven. De regering acht het met name van belang dat instellingen het risico van ondoelmatigheid in de onderlinge relatie onderkennen en daarop acteren door daarover in overleg te treden en een standpunt in te nemen over het wegnemen van dat risico. De grens van 18 deelnemers per beroepsopleiding van een onderwijsinstelling, die door SBB als indicator is aangegeven, kan door onderwijsinstellingen worden gebruikt om te komen tot een versterking van de doelmatigheid. Een voorbeeld van een mogelijke ondoelmatige situatie zou kunnen zijn als een onderwijsinstelling overweegt een nieuwe opleiding te starten en daarmee een kapitaalintensieve opleiding van een andere onderwijsinstelling in die regio onrendabel maakt. In het licht van de zorgplicht doelmatigheid wordt van onderwijsinstellingen gevraagd zich ook over mutaties in het opleidingsportfolio te verantwoorden in het jaarverslag.
- Onderwijsinstellingen moeten voornemens met betrekking tot het starten en stoppen van beroepsopleidingen op enige locatie openbaar maken. Onderwijsinstellingen worden verplicht om voor 1 februari in het kalenderjaar voorafgaand aan studiejaar van het starten dan wel stoppen hier gevolg aan te geven. De regering meent dat met een periode van anderhalf jaar voldoende gelegenheid wordt gegeven om zelfregulering haar werk te laten doen. In aanvulling daarop geeft een dergelijke periode ook gelegenheid om het onderwijsprogramma adequaat vorm te geven. Onder het stoppen van een opleiding wordt verstaan het niet langer openstellen van de opleiding voor nieuwe deelnemers. Dit betekent dat in beginsel anderhalf jaar voordat de

laatste deelnemer wordt ingeschreven, het voornemen tot stoppen kenbaar moet zijn gemaakt. De vorm van openbaarmaking wordt met dit wetsvoorstel niet voorgeschreven. Openbaarmaking stelt belanghebbenden in de regio in staat daar waar nodig te reageren en actie te ondernemen. Het tijdig melden van het stoppen van opleidingen zorgt er ook voor dat opleidingen, waaronder de kleinschalige opleidingen die uniek zijn voor de regio of het land, niet ongemerkt kunnen verdwijnen.

4. Zelfregulering

De in paragraaf 3 genoemde voorwaarden om belanghebbenden in positie te brengen, vergroten de kans op oplossingen die door middel van zelfregulering tot stand komen. De SBB speelt een belangrijke rol bij een krachtige zelfregulering.

Zo is de SBB thans bezig voor (aankomende) deelnemers in samenspraak met alle belanghebbenden een studiebijsluiter samen te stellen die voor een opleiding of voor een aantal soortgelijke opleidingen relevante informatie voor deelnemers bevat waaronder het (regionaal) arbeidsmarktperspectief. Het concept van een studiebijsluiter sluit goed aan bij een wettelijke verplichting voor instellingen om te zorgen voor een goede, objectieve informatievoorziening aan (aankomende) deelnemers.

De aangescherpte zorgplicht arbeidsmarktperspectief en de nieuwe zorgplicht doelmatigheid sluiten naar mening van de regering aan bij de werkwijze die onderwijsinstellingen en bedrijfsleven, verenigd in de SBB, met elkaar hebben afgesproken. Zo brengt de SBB in 2014 een publicatie met doelmatigheidsinformatie per onderwijsinstelling en sector uit. Er volgt een voor eenieder toegankelijke website van de SBB met een grotere set aan relevante indicatoren. Deze doelmatigheidsinformatie vereenvoudigt het maken van afspraken tussen onderwijsinstellingen en bedrijfsleven over het opleidingenportfolio.¹³ Voorts hebben onderwijsinstellingen en bedrijfsleven een "recht op doelmatigheidsoverleg" afgesproken, zodat een ondoelmatige situatie niet onbesproken kan blijven. Dit overleg is niet vrijblijvend: als één van deze partijen gemotiveerd om overleg vraagt om een knelpunt in het opleidingsaanbod te bespreken, is de andere partij gehouden gevolg aan dit verzoek te geven. Tot slot zijn onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven overeengekomen dat op basis van zelfregulering door onderwijsinstellingen en bedrijfsleven, verenigd in de SBB, een onafhankelijke geschillencommissie wordt ingesteld. Deze geschillencommissie kan om een uitspraak worden gevraagd als partijen niet gezamenlijk tot overeenstemming komen. De uitspraken van de geschillencommissie spelen een rol bij het sluitstuk van overheidsingrijpen (zie ook paragraaf 5).

5. Sluitstuk voor ingrijpen door de overheid

Gezien de verantwoordelijkheid van de minister voor het onderwijsstelsel en in het belang van de deelnemer heeft de minister op grond van de huidige wet de bevoegdheid tot ingrijpen indien niet langer voldaan wordt aan de zorgplicht arbeidsmarktperspectief.

Deze bevoegdheid bestaat eruit dat de minister van OCW (de minister van EZ voor het groene onderwijs) in het uiterste geval – wanneer zelfregulering geen

¹³ De informatievoorziening door de SBB beoogt in lijn met het advies van de Onderwijsraad "Zicht op macrodoelmatig opleidingsaanbod" te werken als "knipperlichtnormen".

oplossing heeft geboden - bij een onderwijsinstelling de rechten aan een opleiding kan ontnemen, waardoor de bekostiging voor die opleiding komt te vervallen en de onderwijsinstelling geen diploma's voor die opleiding meer mag afgeven. Het ontnemen van rechten aan een opleiding is reeds geregeld in artikel 6.1.4. van de WEB. Dit artikel bepaalt tevens dat bij een beschikking tot ontneming van rechten het tijdstip waarop dit van kracht wordt, zodanig wordt vastgesteld dat de voor de opleiding ingeschreven deelnemers die opleiding aan een andere instelling binnen een redelijke tijd kunnen voltooien. Genoemde bevoegdheid tot ingrijpen blijft bestaan ten aanzien van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief en wordt met dit wetsvoorstel uitgebreid naar de situatie waarin niet voldaan wordt aan de nieuw geformuleerde zorgplicht doelmatigheid. De bevoegdheid tot ingrijpen is niet voor niets een sluitstuk en zal met uiterste terughoudendheid moeten worden ingezet.

Hoe de minister gebruik maakt van zijn discretionaire bevoegdheid op basis van artikel 6.1.4 van de WEB om de rechten van een opleiding in te trekken zal nader worden vastgelegd in een beleidsregel. De minister stelt deze criteria zelf vast. Onderwijskwaliteit, doelmatigheid in het kader van het geheel van voorzieningen en toegankelijkheid voor deelnemers zullen criteria zijn die een rol spelen bij het eventuele besluit tot het intrekken van rechten van opleidingen bij één of meer onderwijsinstellingen.

Het ingrijpen door de minister komt als sluitstuk pas aan de orde nadat door de Inspectie van het Onderwijs geconstateerd is dat zelfregulering waarmee de instellingen zelf in staat moeten worden geacht in positie te komen, niet heeft gewerkt. Onderdeel van het sluitstuk is het toezicht door de Inspectie van het Onderwijs: eventuele handhaving volgt pas nadat de zelfregulering heeft plaatsgevonden maar geen effect heeft gehad, dan wel de zelfregulering had kunnen plaatsvinden. De Inspectie komt als onderdeel van het sluitstuk pas in beeld als bijvoorbeeld zou blijken dat over een langere periode schoolverlaters tijdig geen baan op niveau weten te vinden en dat ook met eventuele te ondernemen acties in het kader van zelfregulering redelijkerwijs verondersteld mag worden dat niet voldaan zal worden aan de zorgplicht arbeidsmarktperspectief.

Idealiter zal geen gebruik gemaakt hoeven te worden van het sluitstuk van de minister en kan worden volstaan met zelfregulering. Onderdeel van zelfregulering is de rol van de onafhankelijke geschillencommissie, gefaciliteerd door de SBB. Om de de geschillencommissie zoveel mogelijk in positie te brengen, staat deze in verbinding met de bevoegdheid tot ingrijpen van de minister. Zo zal in de eerder genoemde beleidsregel worden opgenomen dat een eventuele uitspraak van de onafhankelijke geschillencommissie, ingesteld door onderwijsinstellingen en sociale partners verenigd in de SBB, altijd door de minister wordt betrokken in de besluitvorming over het eventueel ontnemen van rechten aan een opleiding. Indien onderwijsinstelling(en) of bedrijfsleven de minister vraagt om uitspraak te doen in een geschil dat in eerste aanleg evident thuis hoort bij de geschillencommissie, maar waarbij de geschillencommissie nog geen uitspraak heeft gedaan, past de minister de bevoegdheden inzake het ontnemen van rechten in beginsel pas toe nadat de geschillencommissie de gelegenheid is gegeven om tot een uitspraak te komen. De minister zal overigens zelf geen uitspraak doen in geschillen: zijn doorzettingsmacht zal altijd in relatie staan tot de bevoegdheden op basis van

de zorgplichten arbeidsmarktperspectief en doelmatigheid. Voorgaande zal als zodanig ook worden opgenomen in de beleidsregel. De verbinding tussen de geschillencommissie en de doorzettingsmacht van de minister zal wel sterker zijn als het toetsingskader van de geschillencommissie en de beleidsregel eensluidende criteria voor arbeidsmarktperspectief en doelmatigheid omvatten. Wanneer de geschillencommissie een gelijklozend toetsingskader als dat van de minister hanteert, ligt het in de rede dat de minister alleen op zwaarwegende gronden zal afwijken van uitspraken van de geschillencommissie over het al dan niet aanbieden van opleidingen. Het is aan de SBB om die verbinding in het toetsingskader voor de onafhankelijke geschillencommissie vorm te geven. Bij de totstandkoming van de beleidsregel zal consultatie plaatsvinden van in ieder geval de SBB. Met inachtneming van de eigen verantwoordelijkheid van de minister, zal de consultatie erop gericht zijn om de positie van de geschillencommissie zo krachtig mogelijk te laten zijn.

Verwacht mag worden dat niet alle ondoelmatige situaties door het aanbrengen van een geschil bij de SBB aan de orde worden gesteld. In sommige gevallen zal een onderwijsinstelling of het bedrijfsleven er namelijk geen belang bij hebben om een geschil over ondoelmatige opleidingen bij de SBB aan te brengen. In het kader van een adequate handhaving van de zorgplicht zal de Inspectie van het Onderwijs deze ondoelmatige situaties kunnen onderzoeken waarna bezien kan worden welke maatregelen daarvoor in de rede liggen. In paragraaf 8 zal nader worden ingegaan op de rol van de Inspectie.

6. Randvoorwaarden

Vereenvoudigen van de kwalificatiestructuur

Een vereenvoudigde kwalificatiestructuur is van groot belang om te komen tot een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en een doelmatiger aanbod. De kwalificatiestructuur bestaat nu uit 237 kwalificatiedossiers en 612 kwalificaties. Een structuur die bestaat uit minder kwalificaties beperkt de complexiteit, maakt het beroepsonderwijs beter organiseerbaar en draagt zo bij aan de ambitie om te komen tot minder opleidingen. Bredere kwalificaties vergroten ook de mogelijkheden voor gediplomeerden om te participeren. Tegelijkertijd zijn hier ook grenzen aan: worden de kwalificaties te breed dan bestaat het risico dat de kennis en vaardigheden onvoldoende aansluiten bij de wensen van het bedrijfsleven. Op verzoek van OCW en EZ ontwikkelen de Kenniscentra Beroepsonderwijs – Bedrijfsleven onder regie van de SBB een herziene kwalificatiestructuur. Het voornemen is de nieuwe structuur met ingang van studiejaar 2016 – 2017 van kracht te laten zijn.

Arbeidsmarktsucces

Voor een goede voorlichting aan (aankomende) deelnemers en het naleven van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief is het essentieel dat onderwijsinstellingen zicht hebben op de positie van gediplomeerden op de arbeidsmarkt (hierna: arbeidsmarktsucces). Thans wordt door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) voor statistische doeleinden informatie verzameld en bewerkt waaruit het arbeidsmarktsucces van de diverse opleidingen en instellingen blijkt. Zo geven de huidige gegevens van het CBS zicht op de arbeidsmarktpositie van deelnemers een jaar na diplomering (het aandeel werkenden, waaronder zelfstandigen, met een baan van meer dan 12 uur). Die informatie is op grond van de Wet op het Centraal bureau voor de statistiek (artikel 37, derde lid)

openbaar, voor zover deze niet naar personen herleidbaar en statistisch verantwoord is. Voor zover die informatie tot individuele instellingen herleidbaar is, is deze openbaar indien de instellingen daartegen geen bedenkingen hebben. Op dit moment wordt daarom een machtiging van de instellingen gevraagd voor het openbaar maken van de informatie. Voorgesteld wordt die informatie in de toekomst ook zonder machtiging van de instellingen openbaar te kunnen maken. Daartoe is aanpassing van de wet nodig. Zie daarover de artikelsgewijze toelichting bij artikel II. De gegevens van het CBS over de positie van gediplomeerden op de arbeidsmarkt zullen mede gebruikt gaan worden in het toezicht door de Inspectie van het Onderwijs. Voorts zullen deze gegevens als één van de benchmarkindicatoren naar verwachting worden meegenomen bij de uitwerking van de kwaliteitsafspraken. Tot slot heeft arbeidsmarktsucces ook de weg gevonden naar de hiervoor genoemde (vooral nog voorlopige) studiebijsluiters en zal dit ook vinden naar de doelmatigheidsinformatie die in 2014 wordt verstrekt door de SBB.

Kwaliteitsafspraken

Ten behoeve van de uitwerking van de kwaliteitsafspraken met mbo-onderwijsinstellingen vindt nog overleg plaats met de sector over de desbetreffende thema's. Er wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht met de onderwerpen die genoemd zijn in het regeerakkoord en in lopend beleid zoals Focus op Vakmanschap, waaronder de aansluiting van het onderwijsaanbod op de arbeidsmarkt. De kwaliteit van de beroepspraktijkvorming (bpv) is onderwerp van gesprek met de sector. Voor de kwaliteitsafspraken in het mbo is in het regeerakkoord € 250 miljoen beschikbaar gesteld.

Samenwerking

Een van de elementen die met het wetsvoorstel in het stelsel wordt ingebouwd is dat onderwijsinstellingen en bedrijven elkaar meer opzoeken waar het gaat om betere aansluiting van het opleidingsaanbod op de arbeidsmarkt en een doelmatige spreiding van dat aanbod. Diverse samenwerkingsvormen zijn denkbaar. Zoals instellingen nu ook al doen, zouden zij voorzieningen kunnen delen (bijv. het gezamenlijk gebruik van kostbare laboratoria) of opleidingen kunnen uitruilen of opleidingen op één locatie kunnen aanbieden. De geldende wet, de huidige WEB, laat thans ruimte voor instellingen om met name op facilitair gebied (gezamenlijk gebruik van locaties, gezamenlijke inkoop) of door uitruil van opleidingen samen te werken. Voorts zijn er signalen dat sommige onderwijsinstellingen willen samenwerken door de onderbouw van een opleiding bij een roc te laten plaatsvinden en de bovenbouw bij de meer specialistische vakinstelling. Uit de internetconsultatie van het wetsvoorstel (zie ook paragraaf 13) blijkt dat het voor deze vormen van samenwerking in ieder geval helpt als de Inspectie van het Onderwijs inzicht geeft aan de instellingen op welke wijze de Inspectie tijdens een onderzoek rekening kan houden met daadwerkelijke samenwerking tussen onderwijsinstellingen.

De regering houdt de vinger aan de pols bij samenwerking tussen onderwijsinstellingen. Mochten de ontwikkelingen van dien aard zijn dat het wenselijk is dat er samenwerkingsvormen ontstaan die niet goed binnen het stelsel van de WEB passen, dan is er reden deze samenwerkingsvormen nader te onderzoeken. Zonodig kan dat met gebruikmaking van de experimenteerbepaling in de WEB (artikel 11a.1 WEB) waardoor eerst ervaring kan worden opgedaan.

7. Uitvoeringslasten en administratieve lasten

De regering is van mening dat de potentiële besparingen van een betere afstemming van het opleidingsaanbod een veelvoud zijn van de administratieve lasten die samengaan met dit wetsvoorstel (zie hiervoor ook paragraaf 8).

Het wetsvoorstel is uitvoerbaar voor onderwijsinstellingen.

Het wetsvoorstel gaat gepaard met administratieve lasten voor onderwijsinstellingen. De administratieve lasten hangen samen met de verplichting tot het geven van verantwoording over mutaties in het opleidingsportfolio in het licht van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief en doelmatigheid. Deze verplichting raakt naar verwachting 1000 opleidingen.^{14,15}

De eenmalige administratieve lasten zijn 0,4 mln euro.¹⁶ De structurele administratieve lasten zijn naar verwachting lager dan 0,4 mln euro, mits onderwijsinstellingen erin slagen tijdig het portfolio in lijn te brengen met de verplichtingen die samenhangen met de zorgplicht arbeidsmarktperspectief en doelmatigheid.

8. Uitvoerbaarheid, naleefbaarheid en handhaafbaarheid

Uitvoerbaarheid

Het wetsvoorstel is door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) getoetst op uitvoerbaarheid. Voor DUO is het wetsvoorstel uitvoerbaar.

Naleefbaarheid

¹⁴ Op basis van alleen harde indicatoren is het alleen mogelijk een eerste indicatie te geven van het aandeel beroepsopleidingen met een risico op het niet naleven van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief. Hieronder volgt een berekening om te komen tot het percentage van 10%. In het onderzoek "Arbeidsmarktrelevantie van grote mbo-opleidingen" van ROA is de historische werkloosheid voor 190 grote opleidingen in kaart gebracht. In het onderzoek van ROA is een opleiding gedefinieerd op het niveau van een afzonderlijk crebo. Door een opleiding te definiëren op het niveau van een vergelijkbare set aan crebo's, wordt het aantal opleidingen teruggebracht tot 125 beroepsopleidingen. Het clusteren van individuele crebo's naar een beroepsopleiding gebeurt op basis van de door DUO, Inspectie van het Onderwijs, MBO Raad en SBB ontwikkelde koppeltabel (zie hiervoor: www.kwalificatiesmbo.nl/crebo_overzichten.html). In het aantal van 125 zijn beroepsopleidingen die bestaan uit meerdere niveaus als individuele beroepsopleiding beschouwd. Van de 125 opleidingen zijn er 117 op de niveaus 2, 3 en 4. Voor 21 van de 117 opleidingen is de historische werkloosheid meer dan twee keer zo hoog als de gemiddelde werkloosheid voor respectievelijk de niveaus 2, 3 en 4. Dit betekent dat voor ongeveer 20% van de opleidingen de werkloosheid meer dan twee keer zo hoog is dan het gemiddelde. Verwacht mag worden dat niet voor alle locaties waar de opleiding wordt aangeboden, sprake is van zo'n hoge historische werkloosheid. Verondersteld wordt dat in de helft van de gevallen daarvan sprake is. Dit betekent dat bij 10% van de in totaal 8100 beroepsopleidingen sprake is van een risico op het niet-voldoen aan de zorgplicht arbeidsmarktperspectief.

¹⁵ Op basis van alleen harde indicatoren is het alleen mogelijk een eerste indicatie te geven van het aandeel beroepsopleidingen met een risico op het niet naleven van de zorgplicht doelmatigheid. Ongeveer 40% van de 8100 opleidingen is klein. Onder de veronderstelling dat voor een kwart van de kleine opleidingen het noodzakelijk is om het aanbod intensiever af te stemmen, leidt dit uitgaande van 5 werkdagen (36 uur) afstemming per opleiding en een uurloon van 45 euro, tot 1,3 mln extra uitvoeringslasten.

¹⁶ De administratieve lasten hangen samen met 800 opleidingen met een risico op onvoldoende arbeidsmarktperspectief en 200 opleidingen met een risico op ondoelmatige besteding van de rijksbijdrage gelet op het geheel aan voorzieningen. Uitgaande van 8 uur verantwoording met een uurloon van 45 euro, leidt dit tot administratieve lasten van 0,4 mln.

De Inspectie van het Onderwijs wijst erop dat de aangescherpte zorgplicht voor onderwijsinstellingen alleen valt na te leven als er een duidelijke norm of set aan normen is vastgelegd.

Handhaafbaarheid

Zoals hiervoor al is aangegeven, is het toezicht door de Inspectie van het Onderwijs nadrukkelijk onderdeel van het sluitstuk.

Het eventuele ingrijpen door de Inspectie van het Onderwijs is erop gericht dat onderwijsinstellingen alsnog het gesprek met elkaar en met het bedrijfsleven aangaan over wie wat in welke mate aanbiedt. Indien het gesprek niet leidt tot een zichtbare reductie van het aantal deelnemers (in het licht van de vraag van de arbeidsmarkt) of het arbeidsmarktsucces onveranderd onder de maat blijft, zullen de onderwijsinstellingen die niet voldoen aan de zorgplicht arbeidsmarktperspectief worden aangesproken.

In het licht van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief zal de Inspectie van het Onderwijs aan de jaarlijkse risico-inventarisatie een indicator toevoegen die betrekking heeft op "arbeidsmarktsucces". Deze indicator zal naar verwachting gerelateerd zijn aan een meerjarig historische werkloosheid van gediplomeerden. Voor opleidingen waarvan het arbeidsmarktperspectief over een langere periode substantieel zeer ernstig in het geding blijft, zal de Inspectie van het Onderwijs deze onderwijsinstelling aanspreken. Daar waar de arbeidsmarkt door meerdere onderwijsinstellingen wordt verzorgd, zal de Inspectie van het Onderwijs ook de andere onderwijsinstellingen aanspreken, uiteraard mits bij deze onderwijsinstellingen ook het risico bestaat op het niet-naleven van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief.¹⁷ Door daar waar relevant meerdere onderwijsinstellingen (vrijwel) tegelijkertijd aan te spreken, wordt voorkomen dat de Inspectie van het Onderwijs als "marktmeester" gaat opereren.

Bij de vraag of ingrijpen door de Inspectie aan de orde is, zal ook nadrukkelijk de (regionale) context moeten worden meegewogen. Zo zal er naast arbeidsmarktsucces in ieder geval ook oog moeten zijn voor voorspellingen over het arbeidsmarktperspectief en de ontwikkeling in het aantal ingeschreven deelnemers van de diverse opleidingen. Deze wijze van handhaving noodzaakt aanpassing van de werkwijze van de Inspectie. Het onderwijsveld zal hierbij worden geconsulteerd. Het ultieme sluitstuk, het ontnemen van rechten aan een opleiding, zal zijn voorbehouden aan de minister van OCW (en minister van EZ voor groen onderwijs).

De Inspectie van het Onderwijs kan met de zorgplicht doelmatigheid onderwijsinstellingen bevragen op de wijze waarop zij bij het vaststellen van het opleidingsaanbod rekening houden met het aanbod van onderwijsinstellingen die dezelfde (regionale) arbeidsmarkt bedienen. Bijvoorbeeld bij instellingen die mede als gevolg van de kenmerken van het opleidingsportfolio onder verscherpt financieel toezicht staan, kan de Inspectie de instellingen aanspreken op naleving van deze zorgplicht.

¹⁷ De afbakening van de arbeidsmarkt zal per type opleiding kunnen verschillen, naar verwachting zal voor een groot deel van de opleidingen de afbakening van de arbeidsmarktregio kunnen volstaan.

Beoogd wordt de nieuwe wetgeving in werking te laten treden met ingang van 1 januari 2015. Onderwijsinstellingen zijn vanaf dat moment gehouden aan naleving van de aangescherpte zorgplicht arbeidsmarktperspectief en zorgplicht doelmatigheid. De onderwijsinstellingen krijgen de tijd om het overleg te voeren. Pas een jaar na de beoogde inwerkingtreding van de nieuwe wet, dus vanaf 1 januari 2016, zal de Inspectie indien nodig daadwerkelijk overgaan tot handhaving (Kamerstukken II 2012/13, 31 524, nr. 166).

Vanaf 2016 zal de Inspectie bij overtreding van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief instellingen aanspreken. De door de Inspectie aangesproken onderwijsinstellingen krijgen vervolgens nogmaals de gelegenheid om het risico op systematisch tekortschietend arbeidsmarktperspectief weg te nemen. Indien dit binnen een vastgestelde termijn niet leidt tot een bevredigend resultaat, kan de Inspectie waarschuwen en in vervolg daarop ook sanctioneren. Uiteindelijk kan dit zelfs leiden tot het besluit van de minister van OCW (dan wel de minister van EZ voor het groen onderwijs) tot het ontnemen van rechten aan een opleiding, zodat een opleiding niet meer voor bekostiging in aanmerking komt. In 2017 zal hier naar verwachting pas sprake van kunnen zijn.. Ook voor de zorgplicht doelmatigheid ligt het in de rede dat een eventueel besluit over het ontnemen van rechten niet eerder zal plaatsvinden dan 2017.

De verantwoording over mutaties in het opleidingsportfolio als gevolg van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief of de zorgplicht doelmatigheid hoeft pas in het jaarverslag 2015 te worden opgenomen.

9. Financiële gevolgen rijksbegroting

Dit wetsvoorstel hangt samen met de ombuiging "Minder opleidingen en macrodoelmatigheid mbo" voor een bedrag van 60 miljoen euro in 2017 oplopend tot 120 miljoen euro (structureel). De ombuiging is vormgegeven door een generieke korting op het macrobudget.

Deze generieke korting is als volgt realiseerbaar:¹⁸

- dit wetsvoorstel bevat voorzieningen die de instellingen in positie brengt om te komen tot een doelmatiger opleidingsaanbod;
- de beoogde herziening van de kwalificatiestructuur draagt bij aan een beter organiseerbaar en daarmee doelmatiger opleidingsaanbod;
- het regionaal investeringsfonds mbo, dat publiek-private samenwerking stimuleert onder de voorwaarde van een doelmatig aanbod, creëert prikkels om te komen tot minder kleine opleidingen. Het regionale investeringsfonds mbo treedt in 2014 in werking en het Rijk stelt hiervoor € 100 miljoen beschikbaar de periode 2014-2017;
- het themaonderzoek van de Inspectie van het Onderwijs maakt de onderwijsopbrengsten van kleine opleidingen inzichtelijk. Dit kan ertoe leiden dat onderwijsinstellingen besluiten kleine opleidingen af te bouwen;
- tot slot kan de Inspectie van het Onderwijs bij instellingen onder verscherpt financieel toezicht de kenmerken van het opleidingsportfolio meenemen. De zorgplicht doelmatigheid sluit hierbij aan (zie paragraaf 2).

10. Gevolgen voor Caribisch Nederland

¹⁸ Aan de toezegging aan het lid Van Meenen (D66) om een nadere toelichting te geven op de ombuiging "minder opleidingen en macrodoelmatigheid", is voldaan in de begroting van OCW voor 2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 VIII, nr. 2, blz. 49).

Dit wetsvoorstel heeft slechts ten dele betrekking op Caribisch Nederland. Dit betreft het geven van informatie over beroepsopleidingen door instellingen aan aspirantstudenten. Niet op alle onderdelen van macrodoelmatigheid is wijziging van de WEB BES nodig. Overeenkomstig de WEB BES moet goedkeuring door de minister worden verleend om opleidingen in Caribisch Nederland voor bekostiging in aanmerking te laten komen (artikel 2.1.1 WEB BES). Bekostiging van een opleiding vindt slechts plaats indien aan een aantal wettelijke voorwaarden is voldaan (artikel 2.1.1, tweede lid, WEB BES). Tot die voorwaarden behoren dat er maatschappelijke behoefte bestaat aan de opleiding en dat er arbeidsmarktperspectieven zijn voor afgestudeerden. De minister kan besluiten dat een beroepsopleiding niet meer voor bekostiging in aanmerking komt, indien mede gezien de arbeidsmarktomstandigheden niet langer sprake is van voldoende behoefte aan die opleiding (artikel 2.1.2, tweede lid, WEB BES). Op deze wijze is een doelmatig aanbod gewaarborgd en zijn maatregelen zoals voorgesteld voor het opleidingsaanbod in Europees Nederland, niet nodig.

11. Adviezen Stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven
Onderwijsinstellingen en bedrijfsleven, verenigd in de SBB, hebben vier adviezen uitgebracht die zijn betrokken bij de totstandkoming van dit wetsvoorstel. De adviezen geven duiding aan de wijze waarop onderwijsinstellingen en bedrijfsleven zelfregulering wensen vorm te geven.

Advies "Feiten en cijfers"

De SBB stelt in dit advies voor om onderwijsinstellingen en sectoren in ieder geval nog in 2014 te voorzien van doelmatigheidsinformatie. De regering acht doelmatigheidsinformatie een voorwaarde om tot een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en een doelmatigere spreiding te komen. De regering benadrukt daarbij dat de kwaliteit van de doelmatigheidsinformatie onbetwistbaar is: het is immers belangrijke informatie voor onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. Doelmatigheidsinformatie draagt naar de mening van de regering bij aan de naleving van de aangescherpte zorgplicht arbeidsmarktperspectief en de zorgplicht doelmatigheid.

Advies "Werkwijze"

De SBB stelt in dit advies een "recht op doelmatigheidsoverleg" voor. Dit recht is niet vrijblijvend: als één van de partijen gemotiveerd om overleg vraagt om een knelpunt in het opleidingsaanbod te bespreken, is de andere partij gehouden gevolg aan dit verzoek te geven. In aanvulling op dit "recht op doelmatigheidsoverleg" is door de SBB een aantal aanbevelingen opgesteld over hoe de afstemming van het opleidingsaanbod vorm te geven. Het "recht op een doelmatigheidsoverleg" draagt naar de mening van de regering bij aan de naleving van de voorgestelde aanscherping van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief en de nieuwe zorgplicht doelmatigheid.

Advies "Escalatie"

De SBB stelt in dit advies voor een onafhankelijke geschillencommissie wettelijk te verankeren. De geschillencommissie kan naar mening van de regering een grote bijdrage leveren aan het realiseren van een meer macrodoelmatig opleidingsaanbod. Een uitspraak van de geschillencommissie zal in nauwe verbinding staan met het sluitstuk van overheidsingrijpen (zie hiervoor ook paragraaf 12).

Advies "Kleinschalige, unieke opleidingen"

De SBB stelt in dit advies voor om eerst te starten met pilots met kleinschalige, unieke opleidingen, op basis waarvan mede een afgewogen keuze kan worden gemaakt of het wettelijk mogelijk maken van een licentie om dit type opleidingen in stand te houden, noodzakelijk is.¹⁹ De SBB zal hierbij de inzichten van SOS Vakmanschap betrekken. De aandacht voor kleinschalige, unieke opleidingen is begrijpelijk. Het aanbod van kleinschalige, unieke opleidingen kan immers onder druk staan, vooral als gevolg van een dalende vraag van de arbeidsmarkt maar ook doordat in het mbo iedere instelling elke opleiding kan aanbieden zodat door (potentiële) concurrentie schaalvoordelen niet gerealiseerd kunnen worden. Op basis van de uitkomst van de pilots zal de minister passende vervolgstappen nemen. Dit wetsvoorstel introduceert - vooruitlopend op de uitkomst van deze pilots - daarom ook geen licentiemodel.

12. Reacties onderwijs en bedrijfsleven

Stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven

De SBB is van mening dat het wetsvoorstel meer recht zou kunnen doen aan de adviezen van onderwijs en bedrijfsleven, waaruit sterk de wens van zelfregulering naar voren komt.

Het meer recht doen aan de adviezen spitst zich met name toe op de positie van de geschillencommissie. De SBB heeft in het advies "Escalatie" voorgesteld om de geschillencommissie een positie in de wet te geven. Indien de uitspraken van de geschillencommissie niet worden opgevolgd, is doorzettingsmacht van de minister nodig. Hierbij zou het voor de minister mogelijk moeten zijn om in uitzonderlijke gevallen van de uitspraak van de geschillencommissie af te wijken.

De regering verwacht veel van de werking van de geschillencommissie, met name op het aspect van het voorkomen van ondoelmatig aanbod gelet op het geheel aan voorzieningen. Onderwijsinstellingen hebben er immers belang bij om in een uiterste situatie een geschil voor te leggen als zij van mening zijn dat het gedrag van een andere onderwijsinstelling tot een ondoelmatige aanwending van de rijksbijdrage leidt.

Daarom onderstreept de regering ook het belang van een stevige verbinding tussen de rol van de geschillencommissie en het sluitstuk van overheidsingrijpen. Deze verbinding wordt gelegd door in de beleidsregel de positie van de geschillencommissie zo krachtig mogelijk te maken (zie paragraaf 5).

De regering heeft in afwijking van het advies van de SBB er niet voor gekozen om de de geschillencommissie een eigenstandige positie in de wet te geven. Overwegingen hierbij zijn:

- Een positie in de wet als geschillencommissie zou moeten samengaan met de mandatering van de bevoegdheid tot het ontnemen van rechten aan een opleiding. De regering beschouwt dit als een stelseltaak die niet gemandateerd dient te worden aan een geschillencommissie.

¹⁹ De Onderwijsraad adviseerde in het advies "Zicht op macrodoelmatig opleidingsaanbod" om te komen tot een licentiemodel voor kleinschalige, unieke opleidingen. De Onderwijsraad bepleit voorts extra bekostiging door de overheid. In de pilots zal ook aandacht worden besteed aan financiering van kleinschalige, unieke opleidingen.

- Een geschillencommissie kan geen bijdrage leveren aan het wegnemen van ondoelmatige situaties, die niet bij de geschillencommissie aanhangig worden gemaakt. Voor situaties waarbij sprake is van een opleiding die onvoldoende arbeidsmarktrelevant is, biedt een geschillencommissie naar de mening van de regering onvoldoende waarborgen. In sommige gevallen zal een onderwijsinstelling of het bedrijfsleven er geen belang bij hebben om een geschil over onvoldoende arbeidsmarktperspectief aan te brengen. De Inspectie voorziet met dit wetsvoorstel een rol om onderwijsinstellingen aan te spreken op de naleving van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief en doelmatigheid, met het doel ondoelmatige situaties weg te nemen.

Samenhangend met het eerste argument dat de regering de bevoegdheid tot het ontnemen als een stelseltaak beschouwt en niet wil onderbrengen bij de geschillencommissie, heeft de regering nog twee aanvullende overwegingen om de geschillencommissie geen eigenstandige positie in de wet te geven:

- De SBB stelt voor om de mogelijkheid tot bezwaar en beroep bij het ontnemen van rechten niet bij de geschillencommissie, maar bij de minister te beleggen. De regering acht dit voorstel van de SBB als een verkeerde scheiding van verantwoordelijkheden.
- Een geschillencommissie met de mogelijkheid tot het ontnemen van rechten aan een opleiding, leidt tot dubbeling met het bestaande toezicht door de Inspectie van het Onderwijs op de (aangescherpte) zorgplicht arbeidsmarktperspectief en het nieuwe toezicht op de zorgplicht doelmatigheid.

MBO Raad

De MBO Raad, eveneens vertegenwoordigd in de SBB, heeft vanuit het perspectief voor onderwijsinstellingen in aanvulling op de bezwaren van de SBB, de volgende opmerkingen bij het wetsvoorstel.

De MBO Raad benadrukt het belang dat arbeidsmarktrelevantie breder moet worden geïnterpreteerd dan het vinden van een baan in het verlengde van de opleiding. De arbeidsmarkt is dynamisch. Onderwijsinstellingen zouden niet moeten worden afgerekend op situaties waarop zij vrijwel geen invloed kunnen hebben. De MBO Raad kan zich vinden in de visie van De regering waarbij de nadruk bij de bepaling van arbeidsmarktperspectief ligt op het tijdig vinden van een baan op niveau. Alleen bij substantiële afwijkingen gedurende meerdere jaren zou er aanleiding kunnen zijn voor extra toezicht. Dit zou wat betreft de MBO Raad ook moeten doorklinken in het toezicht door de Inspectie van het Onderwijs. De regering onderstreept dat de nadere concretisering van arbeidsmarktperspectief, zoals opgenomen in de memorie van toelichting, inderdaad haar weerslag zal moeten vinden in het toezicht.

Het toezicht door de Inspectie van het Onderwijs zou zich moeten richten op individuele onderwijsinstellingen. De MBO Raad heeft er begrip voor dat de Inspectie meerdere onderwijsinstellingen afzonderlijk kan aanspreken, mits bij al deze onderwijsinstellingen het risico bestaat dat de zorgplicht niet wordt nageleefd. Het is vervolgens aan de individuele onderwijsinstellingen zelf hoe zij het risico trachten weg te nemen. De MBO Raad onderstreept het belang van de consultatie van het veld bij de nadere uitwerking van de werkwijze van de Inspectie van het Onderwijs. De regering onderstreept, met de MBO Raad, dat de Inspectie van het Onderwijs zich altijd zal richten op individuele onderwijsinstellingen. De regering merkt daarbij wel op dat als de arbeidsmarkt door meerdere onderwijsinstellingen wordt verzorgd, de de Inspectie van het

Onderwijs ook deze andere onderwijsinstellingen zal aanspreken, uiteraard mits bij deze onderwijsinstellingen ook het risico bestaat op het niet-naleven van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief.

De verantwoording in het jaarverslag over de zorgplicht arbeidsmarktperspectief en doelmatigheid zou wat betreft de MBO Raad vormvrij moeten zijn. Het is aan het betrokken bevoegd gezag in samenspraak met de Raad van Toezicht hoe het jaarverslag vorm te geven. De regering deelt met de MBO Raad dat de wijze van verantwoording door het bevoegd gezag in samenspraak met de Raad van Toezicht moet worden vormgegeven.

13. Internetconsultatie

In de periode van 4 juli tot 8 september is het wetsvoorstel voor internetconsultatie opengesteld. Er zijn iets minder dan veertig reacties binnengekomen, over het algemeen van onderwijsinstellingen in het mbo. De belangrijkste opmerkingen alsmede de reactie van de regering zijn hieronder weergegeven.

Middelbaar beroepsonderwijs heeft een bredere opdracht dan het opleiden voor de arbeidsmarkt

Een aantal reacties wijst erop dat het wetsvoorstel onvoldoende aandacht besteedt aan de bredere opdracht van het mbo. Op grond van artikel 1.2.1 van de WEB is het doel van het beroepsonderwijs de voorbereiding voor de uitoefening van een beroep, het bevorderen van de algemene vorming en de persoonlijke ontplooiing en het bijdragen tot maatschappelijk functioneren. Het wetsvoorstel zou hieraan onvoldoende recht doen.

Naar de mening van de regering levert het wetsvoorstel een bijdrage aan de bredere opgave voor het mbo. Zo brengt het wetsvoorstel belanghebbenden in positie zodat zij gezamenlijk tot goede afspraken komen. Daar waar dit naar tevredenheid lukt, zal naar de mening van de regering sprake zijn van een goede balans tussen de onderscheiden doelen binnen de bredere opgave. De ultieme sanctie tot het ontnemen van rechten zal alleen toegepast worden indien gedurende een langere periode het arbeidsmarktperspectief ver onder de maat is. Dit kan namelijk leiden tot een langere duur voor het zoeken naar een baan, hogere werkloosheid of het verkrijgen van een baan onder niveau. In dat geval zal naar de opvatting van de regering onvoldoende recht worden gedaan aan de gestelde doelen binnen de bredere opgave van het mbo.

De (voorgenomen) zelfregulering onder regie van de SBB maakt wetsvoorstel overbodig

Een aantal reacties wijst erop dat zelfregulering, die momenteel onder regie van SBB tot stand komt, volstaat. Het wetsvoorstel zou daarmee overbodig zijn. In het verlengde hiervan wijst een aantal reacties op het belang van een kwalificatiestructuur die bestaat uit veel bredere kwalificaties. Bredere kwalificaties beperken het aantal kleine opleidingen en verkleinen de kans dat deelnemers te specifiek worden opgeleid en daardoor op de arbeidsmarkt minder flexibel zijn.

De regering wijst erop dat het wetsvoorstel in de kern erin voorziet de belanghebbenden in positie te brengen om gezamenlijk tot goede afspraken te komen. Het in positie brengen van belanghebbenden is naar de mening van de

regering ondersteunend aan zelfregulering en is ook nodig om doorzettingsmacht van de minister toe te kunnen passen. De regering wijst erop dat onder meer in het advies "Escalatie" van de SBB ook gevraagd is om doorzettingsmacht van de overheid.

Een stevige verbinding tussen doorzettingsmacht en een door onderwijs en bedrijfsleven ingestelde geschillencommissie versterkt de kracht van zelfregulering. Deze verbinding wordt gelegd door in de beleidsregel de positie van de geschillencommissie zo krachtig mogelijk te maken.

De regering onderkent het belang van brede opleidingen en benadrukt de noodzaak van een herziening van de kwalificatiestructuur. Onder regie van de SBB werken de kenniscentra aan een nieuwe kwalificatiestructuur. De herziening van de kwalificatiestructuur dient echter op grote schaal te leiden tot veel bredere opleidingen willen de voorgestelde bepalingen in het wetsvoorstel als overbodig beschouwd kunnen worden.

De arbeidsmarkt is te onvoorspelbaar om toezicht op te houden

Een aantal reacties wijst erop dat het wetsvoorstel veronderstelt dat de toekomstige vraag op de arbeidsmarkt adequaat te voorspellen valt. In het verlengde hiervan geeft een aantal reacties aan dat gediplomeerden ook in andere beroepen werkzaam kunnen zijn dan in het beroep waarvoor zij zijn opgeleid.

De regering erkent dat de arbeidsmarkt dynamisch is. De regering heeft mede naar aanleiding van de reacties gemeend meer duidelijkheid te moeten creëren over de vraag wanneer een door een onderwijsinstelling aangeboden opleiding al dan niet arbeidsmarktrelevant is. De regering beschouwt een opleiding als arbeidsmarktrelevant indien een aanzienlijk deel van de gediplomeerden tijdig een baan op niveau weet te vinden. Het snel vinden van een baan op niveau is voor de regering belangrijker dan het vinden van een baan in het verlengde van de opleiding. Als zodanig is het artikel 6.1.3 ook verder aangescherpt.

In een ministeriële regeling kan met het oog op naleving door onderwijsinstellingen en handhaving door de Inspectie van het Onderwijs de zorgplicht arbeidsmarktperspectief nader worden uiteengezet. Bij de totstandkoming van de ministeriële regeling zal consultatie plaatsvinden van in ieder geval de MBO Raad, de AOC Raad, de SBB en JOB.

Spreiding en verscheidenheid van voorzieningen (zorgplicht doelmatigheid) kunnen niet geoperationaliseerd worden?

In een aantal reacties wordt de vraag geponeerd hoe "spreiding en verscheidenheid van voorzieningen" (zorgplicht doelmatigheid) wordt geoperationaliseerd. Er zou zeker niet gekozen moeten worden voor een ondergrens van het aantal deelnemers. In een aantal reacties wordt aangegeven dat het raadzaam kan zijn de regio (wettelijk) af te bakenen.

De regering wil met de zorgplicht doelmatigheid concurrentie om de beste te willen zijn niet ontmoedigen. Concurrentie die samengaat met een ondoelmatige aanwending van de rijksbijdrage echter wel. Een voorbeeld daarvan zou kunnen zijn als een onderwijsinstelling overweegt een nieuwe opleiding te starten en daarmee een kapitaalintensieve opleiding van een andere onderwijsinstelling in die regio onrendabel maakt.

De regering heeft mede naar aanleiding van de reacties de "spreiding en verscheidenheid" en "regio" uit de bepalingen van de zorgplicht doelmatigheid geschrapt. De zorgplicht inzake doelmatigheid is nodig om een ondoelmatige verzorging van opleidingen tegen te gaan en een ondoelmatige situatie te kunnen beëindigen. Als zich een risico op ondoelmatigheid voordoet, dient de instelling hierover in overleg te treden met andere instellingen. In de wet wordt geen hard criterium opgenomen op basis waarvan het aanbieden van een opleiding ondoelmatig is: onderwijsinstellingen kunnen immers ook bij kleine opleidingen erin weten te slagen met elkaar het aanbod doelmatig vorm te geven. De regering acht het met name van belang dat instellingen het risico van ondoelmatigheid in de onderlinge relatie onderkennen en daarop acteren door daarover in overleg te treden en een standpunt in te nemen over het wegnemen van dat risico. De grens van 18 deelnemers per beroepsopleiding, die door SBB als indicator is aangegeven, kan door onderwijsinstellingen worden gebruikt om te komen tot een versterking van de doelmatigheid.

Hoe de minister gebruik maakt van zijn discretionaire bevoegdheid om in een dergelijke situatie de rechten, genoemd in artikel 1.3.1 van de WEB, ten aanzien van een opleiding te ontnemen zal worden vastgelegd in een beleidsregel. Onderwijskwaliteit, doelmatigheid in het kader van het geheel van voorzieningen en toegankelijkheid voor deelnemers zullen criteria zijn die een rol zullen spelen bij het eventuele besluit tot het intrekken van rechten van opleidingen bij één of meer onderwijsinstellingen.

Inspectie van het Onderwijs als onderdeel van het sluitstuk is onwenselijk
Enkele reacties zijn kritisch op de rol van de Inspectie van het Onderwijs.

De regering acht als sluitstuk het continueren van de rol van de Inspectie van het Onderwijs bij de zorgplicht arbeidsmarktperspectief noodzakelijk. Daarbij houdt de Inspectie rekening met de zelfregulering: eventuele handhaving (met mogelijk sancties tot gevolg) volgt pas nadat de zelfregulering heeft plaatsgevonden maar geen effect heeft gehad, dan wel de zelfregulering had kunnen plaatsvinden. Daar waar de arbeidsmarkt door meerdere onderwijsinstellingen wordt verzorgd, zal de Inspectie van het Onderwijs ook de andere onderwijsinstellingen afzonderlijk aanspreken, uiteraard mits bij deze onderwijsinstellingen ook het risico bestaat op het niet-naleven van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief. Door daar waar relevant meerdere onderwijsinstellingen (vrijwel) tegelijkertijd aan te spreken, wordt voorkomen dat de Inspectie van het Onderwijs als "marktmeester" gaat opereren. De ultieme sanctie van het ontnemen van rechten aan een opleiding ligt bij de minister van OCW (minister van EZ voor groen onderwijs) en niet bij de Inspectie van het Onderwijs. Het veld zal worden geconsulteerd bij de aanpassing van de werkwijze van de Inspectie van het Onderwijs.

Gevolgen van sluiting van een opleiding voor deelnemers

In een aantal reacties vraagt men zich af of bij een eventuele sluiting van een opleiding, omdat niet voldaan wordt aan de zorgplicht arbeidsmarktperspectief en doelmatigheid, rekening wordt gehouden met de positie van deelnemers.

De regering benadrukt dat bij een besluit tot het ontnemen van rechten aan een opleiding een redelijke termijn gehanteerd zal worden opdat de instelling ervoor kan zorgen dat zittende deelnemers hun opleiding kunnen afronden, bij

die instelling dan wel bij een andere instelling. Het sluitstuk is niet voor niets een sluitstuk en zal met uiterste terughoudendheid moeten worden ingezet.

Voorlichting aan deelnemers van groot belang

In een aantal reacties wijst men op het belang van een goede voorlichting aan deelnemers. Wel wordt gevraagd alert te zijn op perverse effecten. De arbeidsmarkt kan er mede als gevolg van de voorlichting over arbeidsmarktperspectief bij diplomering anders uitzien dan bij de start van een opleiding. Zo kunnen als gevolg van de voorlichting uiteindelijk meer deelnemers voor een opleiding kiezen dan waar vraag naar is (in jargon: "training lag"). In een aantal reacties wordt gevraagd naar de betekenis van het adviesrecht van de studentenraad, zeker als een studiebijsluiter door de minister is vastgesteld.

De regering waardeert de steun voor een goede voorlichting aan deelnemers. Het risico op perverse effecten moet zoveel mogelijk worden voorkomen door in de studiebijsluiter en de daarmee samenhangende voorlichting duidelijk te maken wat de gegevens wel en niet betekenen.

Het adviesrecht van de studentenraad zal zich richten op eventuele aanvullende gegevens die door de studentenraad van belang worden geacht of de wijze waarop de voorlichting aan deelnemers wordt vormgegeven (bijvoorbeeld voorlichting door het mbo in combinatie met het vmbo, zodat jongeren bij de overstap tijdig goed worden voorgelicht).

Melden van starten en stoppen draagt bij aan doelen wetsvoorstel

In een aantal reacties wijst men op het belang van melden van starten en stoppen van opleidingen. In één reactie wordt het belang benadrukt van het eerder melden van het voornemen tot het stoppen van een opleiding. Door het eerder melden kunnen belanghebbenden sneller in actie komen. SOS Vakmanschap geeft aan het belangrijk te vinden de melding van kleinschalige, unieke opleidingen bij het Meldpunt Bedreigde Opleidingen te doen. De verplichting tot melding is nu vorm-vrij.

De regering waardeert de steun voor het melden van starten en stoppen van opleidingen. Het wetsvoorstel is aangescherpt door aan deze verplichting toe te voegen: op enige locatie. De regering acht het niet nodig om het tijdstip van melden voor het stoppen van een opleiding te vervroegen. Met het stoppen van een opleiding wordt immers bedoeld dat een opleiding niet langer openstaat voor nieuwe deelnemers en dat deze zich dus niet meer kunnen inschrijven. Daarmee is naar mening van de regering voldoende gelegenheid voor belanghebbenden om waar nodig het gesprek aan te gaan. De melding is vormvrij en dat blijft het ook. Vanzelfsprekend kan SOS Vakmanschap een rol spelen bij het stimuleren van het melden van het stoppen van kleinschalige, unieke opleidingen melden bij het Meldpunt Bedreigde Opleidingen.

De positie van het niet-bekostigde onderwijs is onduidelijk

In een aantal reacties vraagt men naar de positie van het niet-bekostigde onderwijsinstellingen (nbi's). Het aanbod van nbi's kan immers consequenties hebben voor de wijze waarop bekostigde onderwijsinstellingen aan de zorgplichten kunnen voldoen.

De regering geeft aan dat waar nodig in het licht van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief onderwijsinstellingen ook in overleg kunnen treden met niet-bekostigde instellingen. Ook voor de naleving van de zorgplicht doelmatigheid kan het opleidingsaanbod van niet-bekostigde instellingen relevant zijn. Onderkend moet daarbij worden dat bekostigde instellingen altijd een eigen verantwoordelijkheid hebben voor de toegankelijkheid van opleidingen, in het bijzonder voor kansarme groepen (artikel 1.3.5 WEB). Het eventuele overleg van bekostigde onderwijsinstellingen met niet-bekostigde instellingen zal altijd binnen de kaders van de Mededingingswetgeving dienen plaats te vinden. De verplichting voor informatievoorziening aan aankomende deelnemers zal ook gelden voor niet-bekostigde onderwijsinstellingen.

Samenwerking

In de internetconsultatie is specifiek gevraagd naar belemmeringen voor samenwerking tussen onderwijsinstellingen om een doelmatig aanbod te realiseren.

De ontvangen reacties wijzen volgens de regering niet op wettelijke belemmeringen. Om de problematiek van samenwerking nog beter in beeld te krijgen heeft MBO15 op verzoek van OCW een bijeenkomst georganiseerd met bestuurders van onderwijsinstellingen die ervaring hebben opgedaan met samenwerking. In enkele reacties in de internetconsultatie wordt gewezen op het onderscheid tussen roc's en aoc's dat een doelmatige schaal zou belemmeren. Voor aoc's is het immers mogelijk om alleen opleidingen in het groen onderwijs aan te bieden, dit terwijl nieuwe opleidingen zich soms op het grensvlak van groen onderwijs en al het overige beroepsonderwijs bevinden.

De regering is mede op basis van de verkregen reacties en de hiervoor genoemde bijeenkomst van mening dat het onderwijsinstellingen in ieder geval helpt als de Inspectie van het Onderwijs inzicht geeft aan de instellingen op welke wijze zij tijdens onderzoek rekening kan houden met daadwerkelijke samenwerking tussen onderwijsinstellingen. De regering houdt de vinger aan de pols bij samenwerking tussen onderwijsinstellingen. Mochten de ontwikkelingen van dien aard zijn dat het wenselijk is dat er samenwerkingsvormen ontstaan die niet goed binnen het stelsel van de WEB passen, dan is er reden deze samenwerkingsvormen nader te onderzoeken. Zonodig kan dan met gebruikmaking van de experimenteerbepaling in de WEB (artikel 11a.1 WEB) eerst ervaring met die samenwerkingsvormen worden opgedaan.

De regering handhaaft het onderscheid tussen aoc's en roc's. Samenwerking tussen ROC en AOC bij het aanbieden van opleidingen is mogelijk, en komt in de praktijk ook voor. Vanuit het perspectief van de arbeidsvraag van bedrijven in de groene sector is deze samenwerking ook wenselijk.

II. Artikelsgewijs

Artikel I Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)

A (artikel 1.1.3)

Deze bepaling voorziet erin dat de verplichtingen in de artikelen 6.1.2, 6.1.3 en 6.1.3a van de WEB als regels voor openbare instellingen en als

bekostigingsvoorwaarden voor bijzondere instellingen worden aangemerkt. Overigens zijn er thans in het mbo alleen bijzondere instellingen. Overtreding kan leiden tot het korten of opschorten van de bekostiging.

B (artikel 1.4.1)

Deze wijziging houdt in dat ook instellingen voor diploma-erkende beroepsopleidingen een studiebijsluiter moeten aanbieden aan aspirant-deelnemers. Van belang is dat deze aankomende deelnemers de in het voorgestelde artikel 6.1.3a genoemde informatie krijgen zodat zij op basis van deze informatie een goede studiekeuze kunnen maken.

C (artikel 6.1.2)

Dit artikel voorziet erin dat instellingen een voornemen tot starten of beëindigen van een beroepsopleiding op enige locatie bekendmaken zodat andere instellingen hiermee rekening kunnen houden bij de samenstelling van hun portfolio danwel met die instelling daarover overleg kunnen voeren en afspraken kunnen maken in het licht van een doelmatig opleidingsaanbod. Het is dan wel zaak dat men tijdig op de hoogte is van de plannen voor het aanbieden van een opleiding. Vandaar dat het tijdstip van bekendmaking ruim voor de beoogde aanvang of beëindiging van een opleiding moet liggen. In verband daarmee is gekozen voor bekendmaking voor 1 februari van het kalenderjaar voorafgaand aan het studiejaar waarin aanvang of beëindiging van de opleiding is beoogd.

De locatie betreft de plek waar het onderwijs hoofdzakelijk zal worden verzorgd. Voor de locatie kan worden aangesloten bij de registratie in het Nederlands Handels Register, de zogenoemde NHR-code. Vanaf 1 juli 2008 zijn als gevolg van de invoering van de Wet op het nieuwe handelsregister alle ondernemingen en rechtspersonen in Nederland verplicht zich in te schrijven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel. Op basis van de Handelsregisterwet moeten ook de afzonderlijke vestigingen in het handelsregister worden ingeschreven.

Voor nieuwe kwalificaties die door de overheid worden vastgesteld geldt dat onderwijsinstellingen onder eigen verantwoordelijkheid de mogelijkheid hebben om vooruitlopend daarop – anticiperend op de totstandkoming van een nieuwe kwalificatie – het voornemen tot starten bekend kunnen maken. Zo behoeft deze verplichting geen rem te vormen om te voorzien in de vraag van het bedrijfsleven.

De nieuwe kwalificatiestructuur treedt in werking per schooljaar 2016-2017. In de zomer van 2014 zal het voor onderwijsinstellingen duidelijk zijn uit welke kwalificaties deze structuur bestaat. De verplichting tot het voornemen van het starten van een beroepsopleiding per schooljaar 2016-2017 vraagt van onderwijsinstellingen om dit voor 1 februari 2015 kenbaar te maken.

D (artikel 6.1.3)

Deze bepaling voorziet in een aanscherping en uitbreiding van de zorgplicht. Met een toevoeging in het eerste lid wordt de zorgplicht arbeidsmarktperspectief aangescherpt. Dit is nodig omdat bij een aantal opleidingen sprake is van onvoldoende arbeidsmarktperspectief. Dat hangt samen met het aantal deelnemers dat door de onderwijsinstellingen voor een dergelijke opleiding wordt ingeschreven. Instellingen moeten zich daar bij het

samenstellen van hun opleidingenportfolio steeds van bewust zijn. De nieuwe bepalingen dwingen instellingen expliciet rekening te houden met voldoende arbeidsmarktperspectief, alsmede in overleg te treden met elkaar. Onder arbeidsmarktperspectief wordt in ieder geval verstaan het perspectief voor gediplomeerde schoolverlaters op het binnen een redelijke termijn vinden van werk op het niveau van de gevolgde opleiding.

Voorts is een nieuw derde lid ingevoegd waarin een zorgplicht voor het bevoegd gezag van instellingen is opgenomen om een opleiding alleen aan te bieden als de verzorging van die opleiding door de desbetreffende instelling doelmatig is. De instelling moet daarbij rekening houden met het reeds bestaande opleidingsaanbod in de regio. Ook hier is de plicht opgenomen tot overleg met andere instellingen in de regio indien op dit punt risico's worden gesignaleerd. Aldus wordt bevorderd dat versnippering van het opleidingsaanbod en ondoelmatigheid in de voorzieningen wordt tegengegaan. Dit derde lid draagt daarmee bij aan een doelmatige aanwending van de rijksbijdrage. De grens van 18 deelnemers per beroepsopleiding, die door SBB als indicator is aangegeven, kan door onderwijsinstellingen worden gebruikt om te komen tot een versterking van de doelmatigheid. Er zullen door de overheid geen harde grenzen in aantallen deelnemers worden voorgeschreven. Onderwijsinstellingen kunnen immers door het slim organiseren van het onderwijsaanbod ook bij relatief kleine beroepsopleidingen schaalvoordelen realiseren.

Het nieuwe vierde lid regelt dat over wijzigingen in het opleidingenportfolio verantwoording wordt afgelegd in het jaarverslag op het punt van het arbeidsmarktperspectief en de doelmatige verzorging van de opleiding. Op deze wijze geven instellingen zich rekenschap van deze aspecten en maken zij inzichtelijk hoe zij hiermee zijn omgegaan.

E (artikel 6.1.3a)

Deze bepaling is opgenomen om zeker te stellen dat door instellingen aan aankomende deelnemers over de opleiding alle relevante informatie wordt verstrekt, waaronder het (regionaal) arbeidsmarktperspectief. Dit helpt aankomende deelnemers om een betere studiekeuze te maken. Deze maatregel sluit aan bij het advies van de Onderwijsraad.

F (artikel 6.1.4)

Aangezien in artikel 6.1.3, derde lid, een aanvullende zorgplicht is gecreëerd om versnippering van opleidingen tegen te gaan en te komen tot een doelmatig opleidingsaanbod, dient in artikel 6.1.4 (dat het mogelijk maakt de rechten te ontnemen ten aanzien van een beroepsopleiding die de instelling verzorgt) te worden gesproken van "een of meer zorgplichten". Daarbij is het de bedoeling, net als bij de zorgplicht arbeidsmarktperspectief, in eerste instantie de verantwoordelijkheid voor een doelmatig opleidingsaanbod bij de instellingen te houden; de voorgestelde zorgplicht (artikel 6.1.3, derde lid) sluit daarop aan. Alleen als de instellingen er gezamenlijk niet uitkomen en maatregelen ten behoeve van een doelmatig opleidingsaanbod in redelijkheid niet uit kunnen blijven, is het zaak over te kunnen gaan tot overheidsingrijpen. Dat betekent dat de rechten van een instelling om een beroepsopleiding aan te bieden, daarvoor aanspraak te hebben op bekostiging, en een diploma aan de opleiding te verbinden, kunnen worden ontnomen gedurende een periode van twee jaar. Een dergelijke sanctie dient uiteraard met de grootste terughoudendheid te worden opgelegd. Alvorens daartoe wordt overgegaan zal een waarschuwing

moeten worden gegeven, waaraan de verplichting kan worden verbonden overleg te voeren met andere instellingen om te komen tot afspraken over een doelmatig opleidingsaanbod (zie onderdeel G, aanvullende bepaling in artikel 6.1.5).

G (artikel 6.1.5)

In artikel 6.1.5 is een nieuw lid toegevoegd dat het mogelijk maakt waarschuwingen te geven alvorens de rechten van instellingen worden ontnomen op grond van artikel 6.1.4. Daarbij gaat het om sancties in het licht van onvoldoende arbeidsmarktperspectief van een beroepsopleiding en het in redelijkheid niet langer doelmatig zijn van het verzorgen van een beroepsopleiding. De waarschuwingen zijn erop gericht dat instellingen binnen een bepaalde termijn in overleg treden met andere instellingen om genoemde punten op te lossen.

H (artikel 8a.2.2)

Hierin is geregeld dat de aan een instelling verbonden deelnemersraad (studentenraad) adviesrecht heeft voor de te verstrekken studiebijsluiters, zoals geregeld in het beoogde artikel 6.1.3a. Op deze wijze kan van de zijde van de studenten advies worden gegeven over onder meer de relevante aspecten waarover geïnformeerd moet worden en de manier (vorm, bewoordingen) waarop de te verstrekken informatie aan aankomende deelnemers van beroepsopleidingen het best kan geschieden.

Artikel II (Wet op het onderwijstoezicht; artikel 24f, achtste lid)

Voorgesteld wordt een aanpassing van artikel 24f, achtste lid, van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT). Deze bepaling staat thans de openbaarmaking toe van gegevens die het CBS uit het Basisregister Onderwijs (BRON) heeft ontvangen. Deze gegevens mogen, mits geanonimiseerd, openbaar worden gemaakt in de vorm van overzichten die betrekking hebben op afzonderlijke scholen, instellingen of opleidingen. In dit wetsvoorstel wordt erin voorzien deze openbaarmaking tevens mogelijk te maken voor de door het CBS aan het BRON gekoppelde gegevens op het gebied van arbeid. Het CBS ontvangt laatstgenoemde gegevens die van belang zijn voor statistische doeleinden van het UWV op grond van artikel 33, tweede lid, onderdeel e, van de Wet structuur uitvoeringsgegevens werk en inkomen. Door koppeling van de BRON- en UWV-gegevens door het CBS met het oog op statistische doeleinden wordt het arbeidsmarktsucces van de diverse beroepsopleidingen inzichtelijk. Openbaarmaking van deze gegevens is van belang om het aanbod van beroepsopleidingen en het aantal opleidingsplaatsen daarbinnen goed af te stemmen op de vraag op de arbeidsmarkt zodat er sprake is van een goede aansluiting tussen het mbo en de arbeidsmarkt. Instellingen hebben die informatie van het CBS nodig voor het samenstellen van hun opleidingenportfolio en de naleving van de wettelijke zorgplicht arbeidsmarktperspectief. Ook studenten kunnen die informatie gebruiken voor het kiezen van een opleiding met voldoende arbeidsmarktperspectief. Verder is deze informatie van belang voor het ministerie van OCW ten behoeve van de beleidsvoorbereiding en voor de Inspectie van het Onderwijs voor het handhaven van de zorgplicht. Kortom, openbaarmaking van deze informatie is voor diverse belanghebbenden zeer relevant. Thans kan de informatie alleen openbaar worden gemaakt, indien instellingen aangeven geen bedenkingen te hebben .. Dit volgt uit artikel 37, derde lid, van de Wet op het Centraal bureau

voor de statistiek. Daarmee is openbaarmaking van deze gegevens afhankelijk van de toestemming van instellingen. Dit is een onwenselijke situatie. De informatie over het arbeidsmarktsucces van de diverse opleidingen is dermate relevant voor belanghebbenden, dat openbaarmaking niet afhankelijk mag zijn van deze toestemming. Eventuele nadelige effecten voor een instelling als uit de informatie duidelijk wordt dat een instelling niet goed "scoort" op arbeidsmarktsucces wegen niet op tegen het belang van openbare informatie op dit vlak. Er is geen sprake van onevenredige benadeling van instellingen door openbaarmaking van bedoelde informatie.

Artikel III (Wet educatie en beroepsonderwijs BES)

Deze nieuwe bepalingen zijn analoog aan de voorgestelde bepalingen voor de WEB (zie voorgestelde wijziging van artikel 1.4.1 en nieuw artikel 6.1.3a) opgenomen. Zij dienen ertoe om zeker te stellen dat instellingen die erkende (al dan niet bekostigde) beroepsopleidingen aanbieden aan aankomende deelnemers alle relevante informatie verstrekken over de opleiding, waaronder het arbeidsmarktperspectief. Dit helpt aankomende deelnemers om een betere studiekeuze te maken. Aangesloten is bij de terminologie van artikel 7.4.11 van de WEB BES (studiegids; nog niet in werking getreden) dat van "aanstaande" deelnemer spreekt. In dat artikel is bepaald dat het bevoegd gezag voor de aanvang van het studiejaar een studiegids openbaar maakt die het de aanstaande deelnemer mogelijk maakt zich een goed beeld te vormen van de inhoud en inrichting van het onderwijs en de examens aan de instelling. Omdat deze informatie al in de studiegids gegeven moet worden, is deze daarom niet opgenomen in de nieuwe bepaling 7.2.1a.

Artikel IV (inwerkingtreding)

De inwerkingtreding van de nieuwe artikelen, met uitzondering van de wijziging van de WEB BES, zal naar verwachting plaatsvinden per 1 augustus 2015. Indien het wetsvoorstel nadien tot wet wordt verheven en in het Staatsblad wordt geplaatst, zal de inwerkingtreding later plaatsvinden. De nieuwe bepalingen van de WEB zijn voor het eerst van toepassing op het studiejaar dat aanvangt na inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen in de WEB. Naar verwachting is dit 2015-2016. Instellingen hebben zo voldoende tijd om zich voor het nieuwe studiejaar op de nieuwe bepalingen voor te bereiden. Alleen het bekendmaken van plannen om opleidingen te starten of te stoppen (nieuwe artikel 6.1.2 WEB) geldt voor het eerst voor het daaropvolgende studiejaar; naar verwachting is dit studiejaar 2016-2017. De reden hiervan is dat instellingen dergelijke plannen voor dit studiejaar voor 1 februari 2015 moeten aangeven (1 februari van het kalenderjaar voorafgaand aan het studiejaar waarop de plannen betrekking hebben). Dat kan vanaf het verwachte moment van inwerkingtreding dus pas voor het studiejaar 2016-2017.

De wijziging van de WEB BES (verplichte studiebijsluiters) zal in werking treden zodra het bevoegd gezag aldaar in staat is om daaraan uitvoering te geven. Dit moment moet nader bezien worden.

De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker